

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna

3.1. reformu un investīciju virziena “Reģionālā politika”

3.1.1.6.i. INVESTĪCIJA

“Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezemisiju transportlīdzekļu iegāde”

27. aprīlis, 2023

Līga Romāne-Kalniņa

VARAM Investīciju politikas departamenta vecākā eksperte

Finansē
Eiropas Savienība
NextGenerationEU

**II
2027**

Nacionālais
attīstības plāns

TĒMAS

1

Investīcijas atskaites
punkts un mērķi –
laika grafiks

2

Projektu iesniedzēju
loks un pieejamais
finansējums

3

Atbalstāmās darbības
un attiecināmās
izmaksas

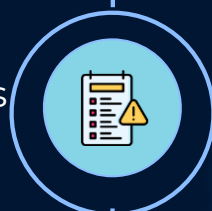
6

Pašvaldību jautājumi -
elektroautobusu
veiktspēja

5

Projektu īstenošanas
nosacījumi -
papildinošā
saimnieciskā darbība

4

Prasības finansējuma
saņēmējam un
projektu iesniegumu
vērtēšanas kritēriji

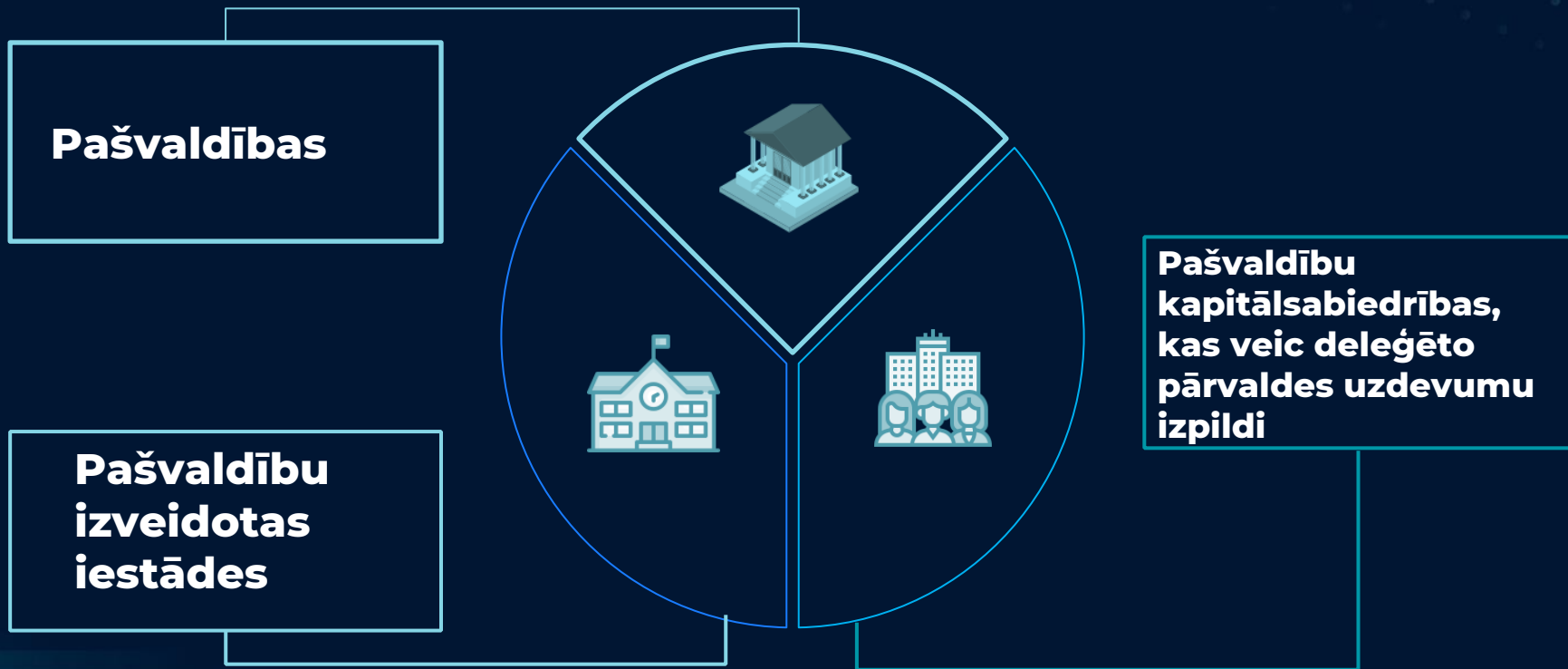
MĒRKIS

1) uzlabot pašvaldību funkciju īstenošanu un sniegtos pakalpojumus, galveno uzmanību pievēršot

izglītojamo mobilitātei un vienlaikus **veicinot skolu tīkla sasniedzamību;**

2) veicināt **publiskā sektora transporta zaļināšanu Latvijā, investējot bezemisiju transportlīdzekļos.**

PROJEKTU IESNIEDZĒJI

MĒRĶI UN ATSKAITES PUNKTI

28.10.2022.

Atskaites punkts

MK noteikumu Nr. 673 spēkā stāšanās (28.10.2022.)

31.12.2023.

Uzraudzības rādītājs

Izvēlēti finansējuma saņēmēji

31.12.2024.

Mērķis

Noslēgti līgumi par projektu īstenošanas tiesību piešķiršanu bezemisiju transportlīdzekļu iegādei par kopējo vērtību vismaz **9 500 000 euro**

31.12.2025.

Mērķis

Veikta vismaz **15** bezemisiju transportlīdzekļu (elektroautobusu) piegāde pašvaldībām

INVESTĪCIJAS LAIKA GRAFIKS

PI atlase (I)

PI atlase (II) II-IV cet. 2023

31.12.2025.

**21.11.2022.-
28.02.2023.**

Saņemti 12 PI

**28.03.2023.-
28.06.2023.**

Pieejamais finansējums
vismaz 3,78 M euro

Projektu
īstenošanas
uzsākšana

Projektu un investīcijas
mērķu sasniegšana –
elektroautobusu piegāde
pašvaldībām

FINANSĒJUMS

**KOPĒJAIS AF
FINANSĒJUMS**

**Atlikums: vismaz 3,78 M
euro**

**VIENAM PROJEKTAM
PIEEJAMĀIS
MAKSIMĀLAIS AF
FINANSĒJUMS**

**MAKSIMĀLAIS AF
FINANSĒJUMS:
M2 KATEGORIJAS BEZEMISIJU
TRANSPORTLĪDZEKLIM**

**VAI
PAR BEZEMISIJU
TRANSPORTLĪDZEKLI
(ELEKTROAUTOBUSU)
PĀRBŪVĒTAM
TRANSPORTLĪDZEKLIM**

ATBALSTĀMĀS DARBĪBAS

jaunu M2 vai M3 kategorijas bezemisiju transportlīdzekļu (elektroautobusu) iegāde

par elektroautobusiem pārbūvētu ar fosilās izcelsmes degvielu darbināmu transportlīdzekļu iegāde

saistītā elektroautobusa uzlādes punkta infrastruktūras izveide (ja nepieciešams)

nav atbalstāma lietotu bezemisiju transportlīdzekļu iegāde

ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS

OCTA un KASKO izmaksas

Projekta pamatojošās **dokumentācijas sagatavošanas** izmaksas, **nepārsniedzot 5%** no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām

būvobjekta nodošanas ekspluatācijā izmaksas

jauna rūpnieciski ražota elektroautobusa vai **par elektroautobusu pārbūvēta transportlīdzekļa iegādes** izmaksas

būvuzraudzības un autoruzraudzības izmaksas

jauna **uzlādes punkta infrastruktūras izveides** izmaksas

**PVN izmaksas nav attiecināmas finansēšanai no Atvērēšanas fonda finansējuma*

PRASĪBAS FINANSĒJUMA SAŅĒMĒJIEM

Vismaz viena ar fosilās izcelsmes degvielu darbināma transportlīdzekļa ekspluatācijas pārtraukšana, kurš:

- ✓ atbilst **M2** vai **M3** transportlīdzekļa kategorijai
- ✓ ir **vismaz 20 gadus vecs** kopš tā pirmreizējās reģistrēšanas brīža
- ✓ ir **projekta iesniedzēja īpašumā vismaz 3 gadus** pirms projekta iesnieguma iesniegšanas CFLA
- ✓ ir **tehniskā kārtībā**
- ✓ **motora izmešu līmenis ir līdz EURO III** vai zemāks

Projekta ietvaros iegādāto elektroautobusu **reģistrē Latvijas Republikā**

Elektroautobusu **iegādājas no ražotāja vai tā oficiālā pārstāvja**, kas ir komersants un ko ražotājs ir oficiāli pilnvarojis pārstāvēt savas intereses

Elektroautobusam **veic transportlīdzekļa atbilstības novērtēšanu** saskaņā ar normatīvajiem aktiem par mehānisko transportlīdzekļu un to sastāvdaļu atbilstības novērtēšanu

FINANSĒJUMA PIEŠĶIRŠANA

Avanss un starpposma maksājumi

Pēc līguma vai vienošanās noslēgšanas ar CFLA

līdz 80 %

20%

Noslēguma maksājums

Pēc projekta mērķa sasniegšanas un projektā paredzēto darbību pabeigšanas

PROJEKTU IESNIEGUMU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Izslēgšanas kritēriji

Saistīti ar maksātnespēju, krāpšanu, korupciju vai citiem normatīvo aktu pārkāpumiem

Vispārīgie atbilstības kritēriji

Projekta iesnieguma atbilstība investīcijas atbalsta saņemšanas nosacījumiem

Specifiskie atbilstības kritēriji

Prasības investīcijas mērķu sasniegšanai

Kvalitātes kritēriji

Projektu savstarpēja salīdzināšana, vērtējot ieguldījumu efektivitāti, ieguldījumu bezemisiju mobilitātē un skolu tīkla sasniedzamībā

PROJEKTA ĪSTENOŠANAS NOSACĪJUMI

Zaļais publiskais iepirkums

Princips "nenodarīt būtisku kaitējumu"

Sociāli atbildīgs publiskais iepirkums

Papildinošā saimnieciskā darbība

Publisko iepirkumu likums

Ministru kabineta 2017. gada 20.jūnija [noteikumi Nr.353](#) "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība"

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) [2021/241](#) (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu

Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 18. jūnija Regulas (ES) [2020/852](#) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu

veicināšanai un ar ko groza regulu (ES) [2019/2088](#)

Komerccarbības atbalsta kontroles [likums](#)

PAPILDINOŠĀ SAIMNIECISKĀ DARBĪBA

80%

Pamatdarbība

Vispārējās izglītības iestāžu sasniedzamības nodrošināšana - izglītojamo nogādāšana vispārējās izglītības iestādē vai citā vispārējās izglītības* mācību īstenošanas vietā (atbilstoši akreditētajai mācību programmai) un atpakaļ dzīvesvietā (t.sk. citu skolas elektroautobusu uzlāde, ja nepieciešams).

20%

Papildinošā saimnieciskā darbība (PSD)

Izglītojamo mobilitātes nodrošināšana pasākumos, kas ir tieši saistīti ar izglītības procesu, bet nav iekļauti izglītības programmā (t.sk. citu skolas elektroautobusu uzlāde, skolotāju nogādāšana semināros, kas tieši saistīti vispārējās izglītības procesu).

0%

Cita saimnieciskā darbība

Saimnieciskā darbība, kas nav PSD, piemēram, skolotāju nogādāšana saliedēšanās pasākumā, elektroautobusa iznomāšana privātiem pasākumiem, uzlādes infrastruktūras lietošana privāto transportlīdzekļu uzlādei u.c.

PSD UZSKAITE UN UZRAUDZĪBA

PAMATDARBĪBA

PSD

par katru kalendāro gadu

par katru elektroautobusu
un uzlādes staciju

kalendāra dienās vai
stundās
(elektroautobusam) un
stundās (uzlādes stacijai)

veic paškontroli un
informē CFLA

projekta dzīvescikla
sākumposmā

izlases kārtībā projekta
īstenošanas vietā

nepieciešamības
gadījumā

Cita saimnieciska darbība

Precizēta PSD uzraudzības metodika pieejama: <https://www.varam.gov.lv/lv/af-plana-investicija-3116i-pasvaldibu-funkciju-istenosanai-un-pakalpojumu-sniegšanai-nepieciemamo-bezemisiju-transportlidzeklu-iegade>

ELEKTROAUTOBUSI

Tehniskās prasības

ELEKTROAUTOBUSU KVALITĀTE NEATBILST LATVIJAS LAUKU CEĻIEM – TIRGŪ NAV TĀDU AUTOBUSU, KAS SPĒTU IZBRAUKT LAUKU CEĻUS, KUR NAV LABS CEĻU SEGUMS

1. Tehniskās prasības elektroautobusiem - tādas pašas kā dīzeļa autobusi, atšķirība veidojas tikai svarā - elektroautobusam ir litija baterija (1 baterija vai komplekts, atkarībā no pasūtījuma), kā arī nobraukumu ziemā ietekmē apsilde - investīcijas ietvaros var iegādāties autonomo apsildes sistēmu ar biodegvielu;
2. Mazo lauku ceļu izbraukšanu ietekmē autobusa gabarīti (iespēja apgriezties) - investīcijas ietvaros ir iespēja iegādāties gan lielos (M3), gan arī mazos (M2) autobusus atkarībā no nepieciešamības;
3. Aicinām konsultēties gan ar ražotājiem, gan arī ar pašvaldībām, kurās elektroautobusi jau tiek lietoti.

ELEKTROAUTOBUSU **BATERIJAS NOTURĪBA** (PAŠVALDĪBAS MIN 5 GADUS) IR NEATBILSTOŠA INVESTĪCIJAS UZRAUDZĪBAS LAIKAM (10 GADI)

1. Baterijas izturību faktiski mēra uzlādes ciklos (nevis gados) un tā ir atkarīga no autobusa ekspluatācijas (uzlādes reižu biežums, ilgums);
2. Baterijas izturību faktiski mēra uzlādes ciklos (nevis gados) un tā ir atkarīga no autobusa ekspluatācijas (uzlādes reižu biežums, ilgums). Atsevišķi ražotāji norāda 6000 – 8000 uzlādes ciklu izturību kas nozīmē, ka, ja lādē katru dienu divas reizes ($365 \times 2 = 730$), tad noturība būtu 8,2-10,9 gadi, bet, ja lādē tikai darbdienās, divreiz ($251 \times 2 = 502$), tad tie ir 11,9-15,9 gadi. Tāpat ražotāji norāda baterijas veiktspējas zudumu aptuveni 0,5% gadā.
3. MK noteikumos lietots termins “dzīves cikls”, savukārt anotācijā ir atsauce uz regulu Nr. 480/2014, kur saskaņā ar NACE kodu dzīves cikls skolas autobusiem noteikts 10-15 gadus, taču saskaņā ar MK noteikumiem Nr.87, autobusu lietderīgais lietošanas laiks ir noteikts 10 gadi.

ELEKTROAUTOBUSU **VEIKTSPĒJA ZIEMĀ** NAV PIETIEKAMA, JA APSILDI VEIC AR ELEKTROAUTOBUSA BATERIJU, NEVIS AUTONOMO APSILDES SISTĒMU

MK noteikumu nosacījumos noteikts, ka projekta ietvaros var iegādāties transportlīdzekli, kas **par vienīgo mehānisko dzinējspēku izmanto enerģiju no transportlīdzeklī glabātās elektroenerģijas un kura SEG emisijas ir 0 g CO₂/km.** Vienlaikus elektroautobuss, kuram kā papildu aprīkojums salona apsildei uzstādīta autonomā apsildes sistēma, tehniski tiek reģistrēts kā bezemisiju transportlīdzeklis. Neskatoties uz to, ievērojot principa «Nenodarīt būtisku kaitējumu» prasības attiecībā uz 3.1.1.6.i. investīciju, pieļaujama autonomās apsildes iekārtas, kas darbojas biodegvielu, uzstādīšana bezemisiju transportlīdzeklī.

ELEKTROAUTOBUSU **CENA** IR LIELĀKA NEKĀ JAUNU DĪZEĻA AUTOBUSU CENA

- 1) Elektroautobusu cenas variē atkarībā no kategorijas, vietu skaita, aprīkojuma un komplektācijas, ražotāja/tirgotāja;
- 2) Elektroautobusi – dārgāki nekā dīzeļa autobusi, bet:
 - AF 3.1.1.6.i. investīcijas ietvaros ir 100% atbalsta intensitāte (bez PVN) elektroautobusu iegādei;
 - dīzeļa autobusi (~200 000-240 000 *euro*) pašvaldībai jāiegādājas par saviem līdzekļiem;
 - ilgtermiņā būs nepieciešama pāreja uz bezemisiju mobilitāti;
- 3) Ražotāju (2022. gadā) norādītās elektroautobusu cenas: M2 autobusam ~ 240 000 *euro*, M3 autobusam ~500 000-600 000 *euro*;
- 4) Investīcijas ietvaros vienam autobusam pieejamā AF summa ir ar rezervi: M2 autobusam līdz 300 000 *euro*, M3 autobusam – līdz 666 660 *euro*.

LATVIJĀ NAV PIETIEKAMI ATTĪSTĪTS UZLĀDES TĪKLS

- 1) PSD metodikā ir noteikta iespēja pašvaldībām savus skolu elektroautobusus uzlādēt arī vienai pie otras (ja nepieciešams), kā arī AF uzlādes infrastruktūrā lādēt citus savus skolu elektroautobusus;
- 2) Šobrīd aktīvi tiek attīstīts arī privāto komersantu piedāvājums lielaudas elektrouzlādei pie lielajiem valsts ceļiem, piemēram, Virši 2023./2024. gadā plāno attīstīt 20 lielaudas (150 kw) elektrouzlādes stacijas pa visu Latviju, pašlaik tās ir pieejamas Rīgā (2) un Krustpilī (1);
- 3) Satiksmes ministrijai ES fondu 2021.-2027. plānošanas periodā ir plānots pasākums vismaz 14 lielaudas elektrouzlādes staciju (atkarībā no pieprasījuma) attīstībai līdz 2029. gadam.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

+371 66016740

pasts@varam.gov.lv

Ministru kabineta noteikumi Nr.673

Projektu iesniegumu atlases
2.uzsaukuma dokumentācija

Līga Romāne-Kalniņa
Vecākā eksperte
+371 28369261
liga.romane-kalnina@varam.gov.lv

PALDIES!

Finansē
Eiropas Savienība
NextGenerationEU

II
2027
Nacionālais
attīstības plāns